

maatschappelijke organisaties noodzakelijk. Zo kan geld uit de samenleving effectiever worden ingezet ten behoeve van de samenleving zelf.

Initiatiefnemers vinden aanpassing van de giftenaftrek hiervoor de juiste route, omdat met die aftrek wordt erkend dat burgers zelf ook bijdragen aan maatschappelijke doelen. Als mensen een deel van hun inkomen schenken aan organisaties die het algemeen belang dienen, is het goed dat dit niet op dezelfde manier wordt belast als geld dat zij voor zichzelf besteden.

De giftenaftrek sluit aan bij het idee dat maatschappelijke vraagstukken niet alleen door de overheid worden aangepakt, maar ook door burgers en maatschappelijke organisaties. Door giften aan initiatieven op het gebied van bijvoorbeeld zorg, armoedebestrijding, cultuur en levensbeschouwing te ondersteunen, draagt de giftenaftrek bij aan een diverse en betrokken samenleving. Daarmee is het een erkenning van maatschappelijke verantwoordelijkheid.

2. Waarom dit nu nodig is

Maatschappelijke organisaties creëren substantiële waarde:

- Sportverenigingen zorgen in de eerst plaats voor plezier en recreatie, maar bevorderen daarmee ook de gezondheid, vitaliteit en sociale verbondenheid. Als je deze maatschappelijke baten in euro's uit zou drukken, levert een gemiddelde sportvereniging de samenleving daarmee 550.000 euro per jaar op (Landelijk impactonderzoek sportverenigingen²).
- Vrijwilligers bereiken kwetsbare groepen die de overheid niet bereikt. Een voorbeeld zijn mensen met schulden die zich "veiliger" voelen bij een organisatie die niet direct gelieerd is aan de overheid.³
- Het "bruto-vrijwilligersproduct", dat wil zeggen vrijwilligerswerk uitgedrukt in betaalde arbeidsuren, vertegenwoordigt een economische waarde van naar schatting tussen de 12,4 en 22,8 miljarden per jaar.⁴

Financiële ondersteuning van deze waarde wordt mede mogelijk gemaakt door giften van particulieren en ondernemers. Het huidige fiscale systeem biedt echter onvoldoende ruimte aan verenigingen en sociale ondernemingen en beperkt ondernemers in hun maatschappelijke bijdrage. Daarmee sluit het niet aan bij hoe mensen daadwerkelijk geven..

Dit geldt breder. Waar publieke middelen en fiscale faciliteiten terecht ruim beschikbaar zijn voor bijvoorbeeld behandeling en onderzoek naar ziekten, blijft ondersteuning van preventie, bijvoorbeeld via sport, ontmoeting en gemeenschapsvorming, die met name belangrijk is voor jongeren, relatief achter omdat daarvan is bepaald dat in principe het particuliere belang van de betrokkenen overheerst. Dat is moeilijk uitlegbaar, zeker gezien de groeiende druk op de zorg en het belang van preventie voor een gezonde samenleving.

Zo worden particulieren die fiscaal gefaciliteerd willen geven aan bijvoorbeeld de lokale voetbalclub of harmonie gedwongen een verplichting aan te gaan voor ten minste vijf jaar⁵ en worden filantropische ondernemers fiscaal beperkt in het schenken van(uit) hun onderneming.

² https://rvvb.nl/wp-content/uploads/2026/04/RVVB_ImpactOnderzoek_definitief.pdf

³ https://www.ad.nl/binnenland/vrijwilligers-bereiken-groepen-die-overheid-mist-en-leveren-jaarlijks-208-miljoen-op-met-schuldhelpverlening~a002110a0/?cb=359e0d92-e387-4d1c-971f-8a04f22736e0&auth_rd=1

⁴ <https://fd.nl/samenleving/1459388/verborgen-menselijk-kapitaal-ons-bruto-vrijwilligersproduct-loopt-in-de-miljarden>

⁵ Zie artikelen 6.33 letter c en 6.34 Wet IB 2001

Het gevolg hiervan van deze “geefdrempels” is de reële kans dat is minder wordt gegeven en de samenleving minder profiteert waarmee we haar tekort doen. En tegelijkertijd snijden we onszelf hiermee in de vingers vanwege misgelopen maatschappelijke waardecreatie. De overheid bespaart immers kosten, wanneer zij deze maatschappelijke activiteiten niet zelf hoeft te financieren.

Soms wordt gesteld dat geven altijd mogelijk is en daarom geen fiscale stimulering behoeft. Het huidige stelsel ontmoedigt in de praktijk juist bepaalde vormen van geven en bevoordeelt andere. Dat past niet bij de beginselen van neutraliteit en gelijkheid, waaraan het fiscale stelsel moet voldoen. Fiscale regels sturen namelijk gedrag.

Bovendien gaat het niet alleen om óf er wordt gegeven, maar waar en hoeveel. Het is een gemiste kans voor de samenleving als geheel wanneer het fiscale stelsel leidt tot minder giften of een verschuiving naar minder maatschappelijk effectieve vormen.

3. Het probleem: een versnipperd en beperkend systeem

In de fiscale behandeling van geven aan maatschappelijke organisaties bestaan gescheiden regimes:

- ANBI's: Stichtingen en verenigingen kunnen een ANBI-status aanvragen bij de Belastingdienst, wanneer zij 1) één of meerdere in de wet opgenomen algemeen nuttige doelstellingen in hun statuten hebben opgenomen, 2) voor ten minste 90% die algemeen nuttige doelstelling (feitelijk) nastreven en 3) geen winst beogen. Voor giften aan ANBI's bestaan de ruimste fiscale faciliteiten, namelijk:
 - Eenmalige giften zijn aftrekbaar in de inkomstenbelasting (IB), met een drempel en een maximum. De drempel bedraagt € 60 en 1% van het jaarlijkse verzamelinkomen. Het plafond bedraagt 10% van het jaarlijkse verzamelinkomen.
 - Periodieke giften zijn aftrekbaar in de IB, zonder drempel, maar tot een maximum van €1.500.000 per jaar. Deze moeten voor ten minste 5 jaar schriftelijk worden vastgelegd.
 - Er geldt een extra multiplier voor giften aan culturele ANBI's, waarbij de aftrek in de IB met 25% verhoogd mag worden, maximaal met €1.250.
 - Ontvangsten van giften en erfenissen door de ANBI zijn vrijgesteld van erf- en schenkbelasting
 - Vrijwilligersvergoedingen waar geen aanspraak op wordt gemaakt, mogen wel als gift worden afgetrokken, als aan een aantal voorwaarden is voldaan.
- Verenigingen: Verenigingen die niet voldoen aan de ANBI-voorwaarden, maar wel aan een aantal andere voorwaarden waaronder het niet vpb-plichtig zijn en ten minste 25 leden hebben, hebben beperkte fiscale faciliteiten, ondanks hun belangrijke maatschappelijke rol. Denk daarbij aan de genoemde sport- en harmonieverenigingen.
 - Deze verenigingen kunnen wel sociaal belang behartigende instellingen (SBBI's) zijn, waardoor ontvangsten van giften en erfenissen door de vereniging vrijgesteld zijn van erf- en schenkbelasting.⁶

⁶ SBBI's zijn verenigingen of stichtingen die vooral actief zijn op het gebied van bijvoorbeeld sport, muziek, buurtwerk, jeugdwerk of hobby's, en die een maatschappelijke functie vervullen zonder primair een algemeen

- o Voor giften aan deze verenigingen geldt enkel de periodieke giftenaftrek, zonder drempel en met maximum van € 1.500.000. Deze moeten voor ten minste 5 jaar schriftelijk zijn vastgelegd. Voor de periodieke giftenaftrek geldt dan weer niet de voorwaarde dat een vereniging kwalificeert als SBBI, terwijl het algemeen/sociaal maatschappelijk belang juist centraal moet staan bij de giftenaftrek.
- o Een steunstichting SBBI kan speciaal worden opgericht om geld in te zamelen ter ondersteuning van een vijfjarig jubileum (of veelvoud daarvan) van een SBBI. Eenmalige giften aan een steunstichting SBBI zijn wél aftrekbaar, maar alleen in het jaar dat de stichting door de Belastingdienst is aangewezen als steunstichting SBBI.
- Ondernemingen: Ondernemingen worden beperkt in hun mogelijkheden tot giftenaftrek, terwijl sponsoring en ondersteuning vanuit MVO-beleid wel volledig aftrekbaar is.
 - o Giften aan ANBI's en steunstichtingen SBBI zijn aftrekbaar tot jaarlijks 50% van de winst, en tot een maximum van €100.000 per jaar. Per 2025 is de regeling 'regeling geven uit de vennootschap' afgeschaft, waardoor een gift die boven het maximum uitstijgt nu wordt gezien als uitdeling aan aandeelhouders, waarover dividendbelasting wordt ingehouden en die als uitdeling in box 2 belast worden.
 - o Sponsoring wordt gezien als zakelijke kosten en is volledig aftrekbaar van de winst, als er een tegenprestatie tegenover staat (bijvoorbeeld in reclame of een logo op T-shirts).
 - o Uitgaven die worden gedaan in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) zijn zakelijk en daarmee volledig aftrekbaar. Als de uitgaven direct aansluiten op het MVO-beleid van de onderneming, zijn deze volledig aftrekbaar.
 - o Een categorie bedrijven die in het bijzonder tussen wal en schip valt zijn bedrijven met positieve sociaal maatschappelijke impact als primaire doelstelling ('impact first'). Dit wordt ook wel sociaal ondernemerschap genoemd, soms ingevuld met *steward ownership*, waarbij zeggenschap wordt gesplitst van winstgerechtigdheid. Internationaal is juist een beweging te zien naar dergelijk ondernemerschap, waarbij alle overwinsten ingezet worden voor een maatschappelijk goed doel. Beperkingen aan het schenken vanuit de BV zijn belemmerend voor zo'n mengvorm van winstgerichtheid en goed doel.
 - o Een praktische drempel ontstaat tot slot wanneer ondernemingen giften in natura geven, bijvoorbeeld gratis advies of producten, waar zij vervolgens wel btw over in rekening moeten brengen en afdragen.

Samengevat kent het huidige systeem drie kernproblemen:

A. Drempels, plafonds en rigiditeit

- De 1%-drempel en vijf-jaarsverplichting sluiten slecht aan bij flexibel geefgedrag.

nut (zoals een ANBI) na te streven. Verenigingen die géén SBBI zijn, zijn vaak organisaties die vooral een particulier of commercieel belang dienen, zoals een ondernemersvereniging, beroepsvereniging, exclusieve ledenclub, VvE, werkgeversorganisaties etc, of verenigingen met een apart regime, zoals een politieke partij.

- Kleine en incidentele giften worden fiscaal minder gestimuleerd, terwijl dit voor veel mensen haalbaarder is.
- Plafonds voor geven vanuit de onderneming beperken filantropie en sociale impact.

B. Ongelijke behandeling en inconsistentie

- ANBI's hebben de ruimste fiscale voordelen, verenigingen minder en sociale ondernemingen nog minder, terwijl ál deze vormen maatschappelijke waarde creëren.
- Fiscale stimulering van giften aan ANBI's is gekoppeld aan een algemeen nuttige doelstelling, terwijl een algemeen/sociaal belang bij fiscaal stimuleren van giften aan verenigingen geen voorwaarde is.
- Voor bedrijven zijn sponsoring en bijdragen aan MVO-beleid fiscaal aantrekkelijker dan doneren, wat kan leiden tot onwenselijke prikkels.

C. Complexiteit en onzekerheid

- Verschillende regimes (ANBI, SBBI) met hun eigen regels en voorwaarden maken het systeem moeilijk te begrijpen, wat leidt tot onzekerheid.

4. Doel van deze initiatiefnota

Initiatiefnemers zijn van mening dat de fiscale behandeling van giften nog beter dan nu zou moeten aansluiten bij de maatschappelijke impact ervan en de daadwerkelijke bijdrage aan het beoogde doel. Niet de vorm waarin, of rechtsvorm waaraan, een gift wordt gedaan zou centraal moeten staan, maar de waarde die ermee wordt gecreëerd voor de samenleving.

Dit vraagt om een andere manier van denken over geven. Als samenleving zouden we meer moeten uitgaan van vertrouwen en het doel van de gift, in plaats van primair te redeneren vanuit controle, juridische structuren en wantrouwen. Wanneer een gift aantoonbaar bijdraagt aan het algemeen belang, verdient deze ook een passende en stimulerende fiscale behandeling.

Daarom pleiten initiatiefnemers voor een herziening van het huidige fiscale giftenstelsel. Het doel is om te komen tot een eenvoudiger, transparanter en effectiever systeem, waarin maatschappelijke waardecreatie leidend is. Met concrete voorstellen willen initiatiefnemers de regels rondom giften verbeteren en vereenvoudigen, zodat geven wordt gestimuleerd en beter aansluit bij de behoeften van de samenleving.

5. Concrete voorstellen

Korte termijn

Op korte termijn zien wij mogelijkheden voor een aantal aanpassingen om giften aan maatschappelijke organisaties makkelijker te maken. Dat ziet op het oplossen van administratieve knelpunten en op praktische verruiming, om geven te stimuleren en niet onnodig te belemmeren.

1. Verruim geefmogelijkheden aan steunstichtingen SBBI voor specifieke projecten

- Op dit moment zijn alleen giften aan steunstichtingen-SBBI opgericht in het kader van een jubileumviering aftrekbaar. Initiatiefnemers stellen voor dit uit te breiden met andere projectgerichte giften, bijvoorbeeld het inzamelen van geld voor

verduurzaming of verbeteringen van een sportlocatie of verenigingsgebouw. Daarmee kan worden gezorgd dat op korte termijn giften aan verenigingen aantrekkelijker worden. Dit is enkel een uitbreiding binnen het bestaand kader.

2. Pas de drempel voor reguliere aftrek aan naar €100

- Een gift aftrekbaar maken boven €100 in plaats van vanaf 1% van het inkomen maakt het eenvoudiger voor mensen te weten of, en wanneer ze recht hebben op aftrek. Dit maakt de aftrek eenvoudiger, voorspelbaarder en laagdrempeliger voor mensen die graag willen geven.⁷

3. Vereenvoudig de giftenaftrek voor een vrijwilligersvergoeding

- Als je als vrijwilliger afziet van een vrijwilligersvergoeding van een ANBI, mag je deze vergoeding wel als gift aftrekken van de inkomstenbelasting. Daarvoor geldt als voorwaarde dat de ANBI de vergoeding daadwerkelijk zou kunnen en willen betalen. In praktijk is het voor organisaties echter soms lastig om aan deze voorwaarde te voldoen, zeker wanneer sprake is van veel vrijwilligers. Om dit eenvoudiger toepasbaar te maken, stellen wij voor deze voorwaarde te laten vervallen. Dan volstaat een check of de ANBI ook echt een ANBI is met een verklaring van de ANBI waarin staat dat vrijwilligerswerk is gedaan.

4. Maak geven via de werkgever makkelijker

- Werkgevers laten soms hun werknemers een goed doel kiezen voor een donatie via de werkgever. De donatie wordt gedaan door de werkgever, maar wordt door de Belastingdienst vervolgens aangemerkt als loon in natura. Initiatiefnemers vinden dit onnodig inperken van geefgedrag en doet een beroep op de Belastingdienst hier een ander standpunt in te nemen. Door de gift niet als loon (in natura) aan te merken, is deze vervolgens ook aftrekbaar voor de inkomstenbelasting en wordt hetzelfde resultaat bereikt op een administratief eenvoudigere wijze. De voorwaarde hiervoor moet zijn dat de werknemer zelf een doel kiest, zodat het geen vrij besteedbaar voordeel is.

5. Onderzoek een gerichte vrijstelling of vereenvoudiging bij donaties van producten of diensten

- Ondernemers moeten btw in rekening brengen en afdragen over de marktwaarde van producten of diensten die zij gratis weggeven voor een maatschappelijk doel, wat tegenstrijdig is en maatschappelijke bijdragen remt. Denk bijvoorbeeld aan gratis financieel advies aan een stichting of het doneren van producten of diensten voor een goeddoelenveiling. Initiatiefnemers stellen daarom voor om zulke giften in natura vrij te stellen van btw. Dit vermindert drempels voor ondernemers, met een beperkt budgettair effect.

Langere termijn

Op de langere termijn vinden initiatiefnemers dat fundamenteeler moet worden gekeken hoe de giftenaftrek kan worden verbeterd om geven eenvoudiger en aantrekkelijker te maken, zodat meer maatschappelijke impact kan worden bereikt.

6. Introduceer een Algemeen Nut Toets 2.0, waar ook sociale belangen onder vallen

⁷ Dit sluit aan bij de aanbeveling uit het rapport Beter Geven II: <https://goeddoelennederland.nl/over-de-sector/nieuws/het-adviesrapport-beter-geven-ii-aangeboden-aan-de-staatssecretaris-van-financi%C3%ABn>

- Initiatiefnemers willen een meer gelijke fiscale stimulering voor geven aan maatschappelijke organisaties, die waarde creëren voor de samenleving. Dus niet denken vanuit juridische vorm, maar vanuit het maatschappelijk belang. Met de introductie van een nieuwe Algemeen Nut Toets, kunnen voorwaarden worden vastgesteld wanneer organisaties algemene of sociale waarde creëren voor de samenleving. Door dezelfde fiscale voordelen toe te kennen, wordt het voor burgers aantrekkelijker om maatschappelijke organisaties financieel te ondersteunen. Dit versterkt niet alleen de positie van verenigingen, maar stimuleert ook betrokkenheid en participatie in de samenleving.
- Op basis van zo'n nieuwe toets hoeft geen onderscheid meer te worden gemaakt tussen ANBI, vereniging, SBBI en steunstichting SBBI, maar valt dit allemaal onder één categorie giftenaftrek voor maatschappelijk belang. Zodat het doen van giften eenvoudiger, rechtvaardiger en doelgerichter wordt.⁸

7. Introduceer een sociale multiplier

- Initiatiefnemers willen analoog aan de culturele multiplier, een sociale multiplier invoeren voor organisaties met specifiek tot doelstelling het bevorderen van sociale cohesie, participatie, gelijke kansen en ondersteuning van kwetsbare groepen. Dit kan statutair worden vastgelegd. Daarbij roepen we ook op tot herziening van de kwalificatie 'kwetsbare groepen', die de Belastingdienst nu erg beperkt interpreteert en die complex toepasbaar is.

8. Verruim de giftenaftrek voor ondernemingen door verhogen van huidige plafonds

- Om filantropie te bevorderen en de maatschappelijke impact van grote giften van bedrijven aan maatschappelijke organisaties te vergroten, willen initiatiefnemers het plafond voor de giftenaftrek voor bedrijven verhogen en verkennen op welke manier dat kan. Zij vinden sponsoring en MVO-beleid niet van grotere maatschappelijke waarde dan donaties.
- Een aparte categorie zou gecreëerd kunnen worden voor sociale ondernemingen die als missie hebben hun gehele overwinst in te zetten voor een maatschappelijk doel, in plaats van voor dividenden aan aandeelhouders.
- Daarbij wordt ook samen met de filantropische sector verkend welke maatregelen nodig zijn om misbruik tegen te gaan.

9. Verdieping en onderzoek

- Initiatiefnemers willen dat breed onderzoek wordt gedaan naar de maatschappelijke waarde van verenigingen, stichtingen, vrijwilligerswerk en sociaal ondernemerschap, waarbij we de impact meetbaar maken op het gebied algemeen nuttige en sociale doelstellingen. Zoals het bevorderen van gezondheid, sociale cohesie, ondersteuning van kwetsbare groepen, enzovoorts. Met dit onderzoek wordt onomstotelijk inzicht gegeven in de maatschappelijke en economische waarde van verenigingen, stichtingen, vrijwilligerswerk en sociaal ondernemerschap. De resultaten moeten aantonen dat deze organisaties een essentiële bijdrage leveren aan het welzijn van de samenleving en dat investeringen hierin zich terugbetalen in zowel maatschappelijke als economische opbrengsten.
- Hier ligt het onomstotelijke bewijs dat geven loont voor een sterkere samenleving, wat de noodzakelijke onderbouwing biedt voor betere fiscale ondersteuning van geven,

⁸ Dit sluit aan bij de aanbeveling uit het rapport Beter Geven II om de SBBI-status af te schaffen voor meer eenvoud: <https://goededoelennederland.nl/over-de-sector/nieuws/het-adviesrapport-beter-geven-ii-aangeboden-aan-de-staatssecretaris-van-financi%C3%ABn>

omdat dit de samenleving in zijn kracht zet en overheidsinterventies minder nodig maakt.

6. Randvoorwaarden en financiële paragraaf

Voor alle maatregelen gelden een aantal randvoorwaarden.

1. Misbruikpreventie blijft noodzakelijk
2. Uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst is van belang bij verdere besluitvorming
3. EU-regelgeving moet worden gerespecteerd
4. Tot slot moeten budgettaire effecten inzichtelijk en beheersbaar zijn.

Initiatiefnemers verwachten dat de budgettaire impact van de voorstellen beperkt is, omdat de voorstellen het stelsel gericht en doelmatiger maken, en het veelal om verschuivingen gaat. Waar budgettaire derving ontstaat zal die naar verwachting van initiatiefnemers klein zijn en niet in verhouding staan tot de positieve maatschappelijke impact. Uiteraard zal dekking worden gezocht waar dat nodig blijkt te zijn.

7. Tot slot

De huidige giftenaftrek heeft grote maatschappelijke waarde, maar is door onder andere inperkingen de afgelopen jaren ontwikkeld tot een complex, onvolledig en moeilijk uitlegbaar systeem. Het is daarom aan herziening toe, juist om doelmatig en effectief te blijven. Door gerichte aanpassingen op korte termijn en een duidelijke hervormingsrichting voor de lange termijn, kan het stelsel beter aansluiten bij de praktijk.

Een fiscaal systeem dat geven stimuleert, draagt direct bij aan een sterkere samenleving én kan op termijn ook publieke uitgaven verlichten. Fiscale stimulering is daarmee geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke waardecreatie te versterken. Daarmee is investeren in een beter giftenstelsel niet alleen maatschappelijk wenselijk, maar ook belangrijk voor effectieve inzet van gemeenschapsgeld.

8. Beslispunten

In deze nota worden negen voorstellen gedaan om de giftenaftrek passender te maken in de huidige tijd, met als doel maximale waarde te creëren voor de samenleving. De initiatiefnemers leggen volgende beslispunten aan de Kamer voor:

Voor de korte termijn:

1. De regering verzoeken een concreet voorstel uit te werken om de giftenaftrek voor steunstichtingen-SBBI te verruimen, zodat ook projectgerichte giften aan maatschappelijke organisaties voor aftrek in aanmerking kunnen komen.
2. De regering verzoeken een concreet voorstel uit te werken om de huidige inkomensafhankelijke drempel voor de giftenaftrek te vervangen door een vaste drempel van €100.
3. De regering verzoeken om voor iemand die afziet van een vrijwilligersvergoeding en de vergoeding als gift mag aftrekken, de voorwaarde te laten vervallen dat de ANBI moet

aantonen de vergoeding daadwerkelijk zou te kunnen en willen betalen.

4. De regering verzoeken om geven via de werkgever te vergemakkelijken, door donaties die werknemers aan een zelfgekozen maatschappelijk doel doen fiscaal niet als loon aan te merken.

5. De regering verzoeken een concreet voorstel uit te werken voor een gerichte vrijstelling of vereenvoudiging van de btw-heffing bij donaties van producten en diensten door ondernemingen aan maatschappelijke doelen.

Voor de langere termijn:

6. De regering verzoeken te verkennen hoe een vernieuwde Algemeen Nut Toets kan worden vormgegeven, die bijdraagt aan een gelijke fiscale behandeling van giften aan organisaties die maatschappelijke of sociale waarde creëren en de giftenaftrek eenvoudiger, rechtvaardiger en doelgerichter maakt.

7. De regering verzoeken te verkennen hoe een sociale multiplier kan worden vormgegeven voor organisaties die bijdragen aan sociale cohesie, participatie, gelijke kansen en ondersteuning van kwetsbare groepen.

8. De regering verzoeken te verkennen hoe de giftenaftrek voor ondernemingen kan worden verruimd, waaronder door verhoging van bestaande plafonds en het beter faciliteren van sociaal ondernemerschap, met passende waarborgen tegen misbruik.

9. De regering verzoeken onderzoek te laten verrichten naar de maatschappelijke en economische waarde van verenigingen, stichtingen, vrijwilligerswerk en sociaal ondernemerschap, en de uitkomsten te betrekken bij de verdere ontwikkeling van het geef- en filantropiebeleid.

Inge van Dijk
Grinwis
Struijs